
Notitie

Opdrachtgever: Drs. J.G. Vos, gemeente Zoetermeer
Auteur: ir. G. Bakker
Betreft: Quick scan Stadscentrum-Dorpsstraat
Projectnummer: 0799
Datum: 23 februari 2012
Status: DEFINITIEF

Bureau Stadsnatuur

bezoekadres:
Natuurhistorisch Museum Rotterdam
Westzeedijk 345
3015 AA Rotterdam
telefoon: 010 – 266 04 70
e-mail: info@bureaustadsnatuur.nl
www.bureaustadsnatuur.nl

Inleiding

Op verzoek van de gemeente Zoetermeer heeft Bureau Stadsnatuur een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde natuurwaarden op bestemmingsplanlocaties in het oude Dorp en het stadscentrum van Zoetermeer. Dit in het kader van de vigerende natuurwetgeving waarmee rekening gehouden moet worden bij ruimtelijke ontwikkelingen. De bekeken terreinen, genummerd 1 t/m 22, zijn weergegeven in Figuur 1, Figuur 2 en in het overzicht in Tabel 1. In Tabel 2 is een samenvatting gegeven van de belangrijkste resultaten van deze quick scan: of aanvullend onderzoek in het kader van de Flora- en faunawet op een locatie nodig is of niet.

Methodiek

De ecologische quick scan is een verkennend onderzoek dat ingaat op potentiële beschermde natuurwaarden die, in het kader van de vigerende natuurwetgeving, relevant zijn voor eventueel uit te voeren projecten. De aandacht is hierbij uitgegaan naar soorten die opgenomen zijn in tabel 2 en tabel 3 van de Flora- en faunawet. Verder is gekeken of de Natuurbeschermingswet van kracht is in het betreffende gebied.

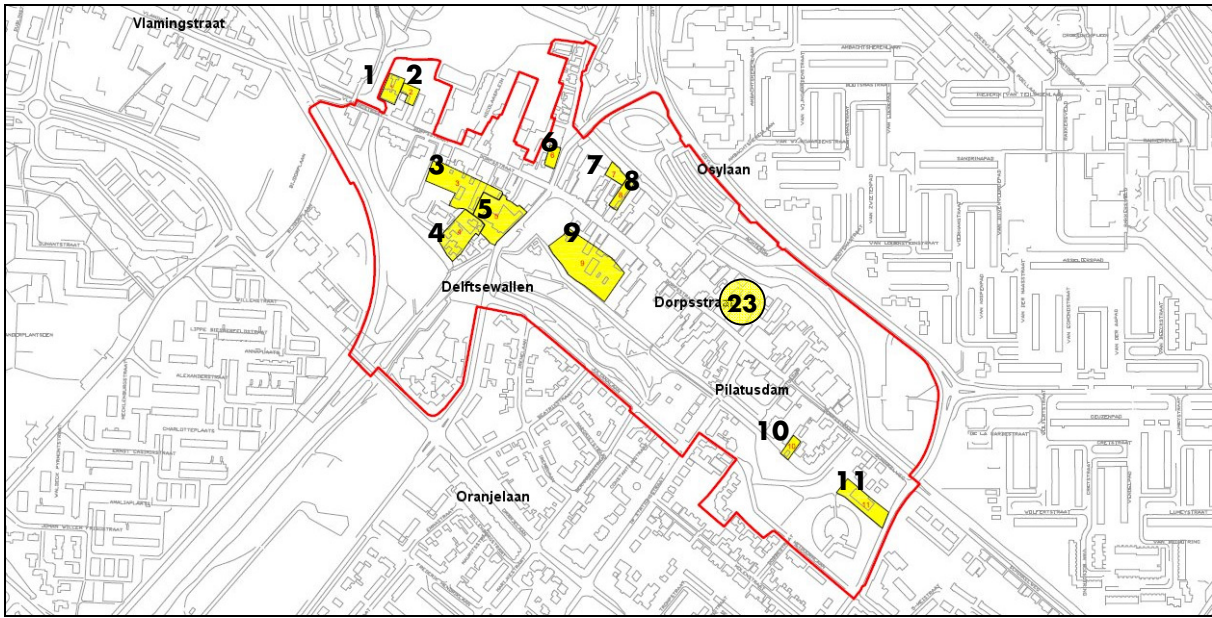
Op 23 januari 2012 heeft een ecooloog van bSR een bezoek gebracht aan de verschillende locaties. Hierbij is een inschatting gemaakt:

- of de bekeken terreinen potentie hebben voor strikt beschermde soorten;
- of er (indirecte) aanwijzingen zijn voor het voorkomen van strikt beschermde soorten;
- of er in het kader van de Flora- en faunawet vervolgonderzoek nodig is.

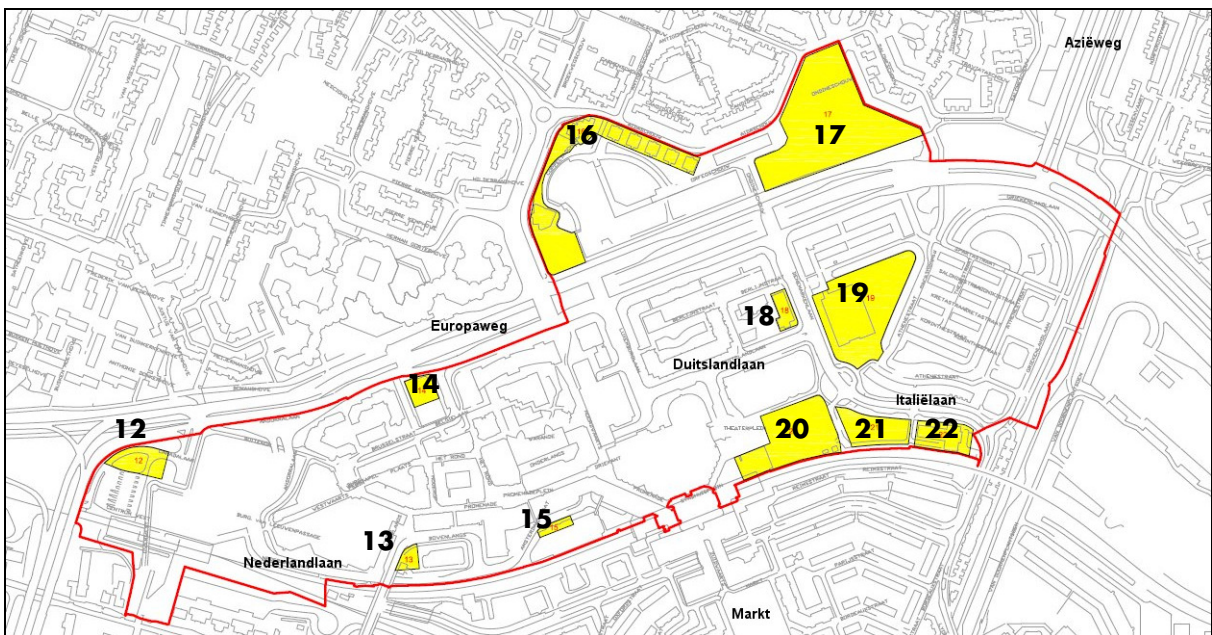
Daarnaast zijn actuele verspreidingsgegevens uit diverse bronnen geraadpleegd, om de aanwezigheid van bepaalde soorten in het onderzoeksgebied aannemelijk te maken of uit te sluiten.

Op de onderzochte locaties is gelet op aanwezigheid van vogelnesten, in het bijzonder die van jaarrond beschermde soorten. Alle aanwezige bebouwing is beoordeeld op potenties voor gebruik als verblijfplaats door vleermuizen en vogels. Verder is gekeken naar holtes en scheuren in de bomen die kunnen dienen als vaste rust- of verblijfplaats voor boombewonende vleermuissoorten en vogels. Voor de inspectie van de bomen en gebouwen is, waar nodig, gebruik gemaakt van een verrekijker met een 10x vergroting. Ten slotte is gelet op potenties voor bepaalde beschermde plantensoorten.

De weersomstandigheden op het moment van onderzoek waren goed: zonnig, droog en warm voor de tijd van het jaar. Ook de weken voorafgaand aan het onderzoek waren nagenoeg vorstvrij.

Figuur 1. Onderzochte terreinen (geel, genummerd van links naar rechts 1 t/m 11).

Figuur 2. Onderzochte terreinen (geel, genummerd 12 t/m 22).

Tabel 1. Bestemmingsplan Stadscentrum-Dorpsstraat: onderzochte terreinen in kader van dit onderzoek (bron: gemeente Zoetermeer).

nr.	adres/gebied	nr.	adres/gebied
1	Dorpsstraat 2	13	Onderlangs
2	Dorpsstraat 4-6	14	Europaweg 5
3	Dorpsstraat 9 t/m/ 17 en 31	15	Amsterdamstraat 3
4	Delftsewallen 15	16	Aidaschouw
5	Delftsewallen 23	17	Europaweg / Aidaschouw
6	Leidsewallen	18	Duitslandlaan 440
7	Dorpsstraat 66-74	19	Denemarkenlaan
8	Dorpsstraat 74 A	20	Oostwaarts (Centrum-oost)
9	Dorpsstraat 65 t/m 93	21	Italielaan
10	Dorpsstraat 183	22	Italielaan 33
11	Schoolstraat 1	23	Dorpsstraat 120-132
12	Nederlandlaan (Centrum-west)		

Resultaten

Hieronder is per soortgroep een onderbouwing gegeven voor het wel of niet voorkomen van de groep als geheel of bepaalde vertegenwoordigers in het gehele onderzochte gebied. Alleen juridisch relevante groepen die zijn vermeld in de bijlagen tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet worden benoemd.

Tabel 2. Verantwoording onderzochte soortgroepen quick scan Dorp en Centrum, Zoetermeer.

soortgroep	potenties voor beschermde functionaliteit?	onderbouwing
flora	ja	Geschikt habitat aanwezig voor Rietorchis <i>Dactylorhiza majalis praetermissa</i> op één locatie, soort komt voor in de omgeving (Bakker <i>et al.</i> 2007, Stichting Floron 2011, Vos, J & H. Szegedi (red) 2011).
libellen	nee	Geen habitat binnen plangebied.
vlinders	nee	Geen populaties beschermde soorten in regio (www.vlinderstichting.nl).
kevers	nee	Geen populaties beschermde soorten in regio (www.eis.nl).
weekdieren	nee	Geen geschikt habitat aanwezig voor Nauwe korfslak <i>Vertigo angustior</i> , Zeggekorfslak <i>Vertigo moulinsiana</i> of Platte schijffloren <i>Anisus vorticulus</i> (Boesveld & Gmelig Meyling 2008ab, Boesveld <i>et al.</i> 2011).
vissen	nee	Plangebieden herbergen geen geschikt habitat in vorm van diep open water.
amfibieën	nee	Geen populaties beschermde soorten binnen plangebied (Bakker <i>et al.</i> 2007, Vos, J & H. Szegedi (red) 2011).
reptielen	nee	Geen beschermde soorten in regio (van Delft <i>et al.</i> 2011).
vogels	ja	Binnen plangebied alleen geschikte habitats voor Huismus <i>Passer domesticus</i> en Gierzwaluw <i>Apus apus</i> .
zoogdieren	ja	Geschikt habitats voor vleermuizen aanwezig; geen geschikt habitat voor beschermde grondgebonden zoogdieren aanwezig (Mostert 2011).

In onderstaand overzicht wordt voor ieder onderzocht deel van het plangebied nader toegelicht wat de bevindingen zijn van het veldwerk en welke restricties daaruit voortvloeien. De nummering en naamgeving van de terreinen volgt die zoals hierboven (Tabel 1) is gegeven. Na een korte beschrijving van de inrichting van het terrein wordt aangegeven of en zo ja, welke potenties er liggen voor beschermde flora en/of fauna.

1. Dorpsstraat 2

Lage bebouwing met dakpannen.

- Kans op Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Huismus

2. Dorpsstraat 4-6

Garage/schuur, laagbouw met dakpannen

- Kans op Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Huismus

3. Dorpsstraat 9 t/m 17 en 31

Schuren/laagbouw in achtertuinen en deels binnen plangebied woningen

- Kans op Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Huismus alleen in bestaande woningen, niet in schuren/laagbouw in achtertuinen.

4. Delftsewallen 15

Bakstenen woning met pannendak, laagbouw.

- Kans op Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Gierzwaluw en Huismus.

5. Delftsewallen 23

Bedrijfspand, laagbouw met plat dak.

- Geen beschermde soorten verwacht.

6. Leidsewallen

Parkeerterrein met gazon en jonge boom.

- Geen beschermde soorten verwacht.

7. Dorpsstraat 66-74

Parkje/tuin met hoge bomen aan water.

- Kans op broedende vogels
- Kleine kans op Ruige dwergvleermuis in boom
- Kans op Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger in aangrenzende bebouwing.

8. Dorpsstraat 74 A

Woning/boerderij/horeca met pannendak.

- Kans op Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Huismus

9. Dorpsstraat 65 t/m 93

Tuinen met binnen plangebied een woning (laagbouw).

- Kans op broedende vogels
- Kans op Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger in bebouwing.

10. Dorpsstraat 183

Perceel tussen huizen met grote Treurwilg op oever.

- Kans op broedende vogels in treurwilg.
- Verder geen beschermde soorten verwacht.

11. Schoolstraat 1

Vijf parkeerplaatsen en een toerit naar een transformatorhuisje, ruigte en een lage, kniehoge heg, alsmede een omheind basketbalveld.

- Kans op broedende vogels in heg (geen jaarrond beschermde soorten).

12. Nederlandlaan (Centrum-West)

Verhard kaal trottoir en kortgemaaid gazon.

- Geen beschermde soorten verwacht.

13. Onderlangs

Braakliggend vlak overhoekje tussen viaduct en gegraven vijver.

- Kans op Rietorchis langs oever vijver.
- Verder geen beschermde soorten verwachten.

14. Europaweg 5

Parkeergarage met bedrijfsruimte.

- Geen beschermde soorten verwacht.

15. Amsterdamstraat 3

Parkeergarage met bedrijfsruimte.

- Geen beschermde soorten verwacht.

16. Aidaschouw

Kantoorgebouwen.

- Geen beschermde soorten verwacht.

17. Europaweg / Aidaschouw

Geschakelde bebouwing van aluminium prefabunits.

- Geen beschermde soorten verwacht.

18. Duitslandlaan 440

Hoog bakstenen gebouw.

- Kans op verblijfplaats Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis in spouw.

19. Denemarkenlaan

Parkeerterrein. Veelvuldig betreden door mensen.

- Geen beschermde soorten verwacht.

20. Oostwaarts (Centrum-Oost)

Braakliggend terrein met gemaaide ruigte.

- Kans op broedende vogels in randbegroeiing langs spoorlijn en fietspad.
- Winterkoning, Merel en Roodborst bij bezoek aanwezig.

21. Italielaan

Kort gras en parkeerplaats.

- Geen beschermde soorten verwacht.

22. Italielaan 33

Kantoorgebouw.

- Geen beschermde soorten verwacht.

23. Dorpsstraat 120-132

Woningen met achtertuinen en schuren, enkele oude(re) panden.

- Kans op broedende vogels, waaronder Gierzwaluw en Huismus, vooral onder dakpannen Dorpsstraat 120.
- Kans op Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger in bebouwing.

Conclusie

In het deelgebied Dorp zijn op 9 van de 12 locaties potenties gevonden voor beschermde soorten van bijlage tabel 2 of tabel 3 van de Flora- en faunawet. In deelgebied Stadscentrum gaat het om drie locaties. Voor alle locaties geldt dat vervolgonderzoek in het kader van de Flora- en faunawet alleen noodzakelijk wordt geacht wanneer er sprake is van sloop van bestaande bebouwing. Op bijna alle locaties heeft dit dat betrekking op onderzoek naar vleermuizen en/of Huismus. Op één locatie, namelijk Dorpsstraat 120-132, zijn potenties voor Gierzwaluw aangetroffen. Voorts heeft één locatie, te weten Onderlangs (locatie 13), potentie voor Rietorchis op een oever.

Voor de overige terreinen volstaat de Gedragscode Flora en Fauna van de gemeente Zoetermeer voor de omgang met vogels in het broedseizoen. Hieronder wordt per genoemd terrein een gevolgtrekking gegeven naar aanleiding van de bevindingen.

Gevolgtrekking

Algemeen

Er liggen geen Natura 2000-gebieden binnen de ecologische invloedssfeer van het onderzoeksgebied. Derhalve is de Natuurbeschermingswet hier niet van toepassing.

Verder zijn op geen enkele locatie situaties aangetroffen waarbij de gunstige staat van instandhouding van beschermde vissen (Kleine modderkruiper, Bittervoorn) of weekdieren (Platte schijfthoren) in het geding is, hoewel geschikt habitat wel in de omgeving aanwezig is en het voorkomen van deze soorten daar soms ook is aangetoond. Soorten waar men in verschillende terreinen rekening mee moet houden hebben betrekking op (vooral) broedende vogels, zoogdieren (vleermuizen) en flora (alleen Rietorchis, op één locatie). Hieronder wordt voor alle terreinen waar potenties zijn gevonden voor beschermde natuurwaarden aangegeven wat men kan doen en moet laten. Voor de overige terreinen wordt op basis van de bevindingen vervolgonderzoek niet nodig geacht.

Tabel 3. Onderzochte locaties, bevindingen en gevolgtrekking.

Nr.	Adres	Potenties voor (jaarrond) beschermde FF-wet soorten?	Eventueel vervolgonderzoek nodig?	Onder welke omstandigheden?
1	Dorpsstraat 2	ja: vleermuizen, Huismus	ja	alleen bij sloop bebouwing
2	Dorpsstraat 4-6	ja: vleermuizen, Huismus	ja	alleen bij sloop bebouwing
3	Dorpsstraat 9 tm/ 17 en 31	ja: vleermuizen, Huismus	ja	alleen bij sloop bebouwing (alleen woningen)
4	Delftsewallen 15	ja: vleermuizen, Huismus	ja	alleen bij sloop bebouwing
5	Delftsewallen 23	nee	nee	n.v.t.
6	Leidsewallen	nee	nee	n.v.t.
7	Dorpsstraat 66-74	ja: vleermuizen	ja	alleen bij sloop bebouwing
8	Dorpsstraat 74 A	ja: vleermuizen, Huismus	ja	alleen bij sloop bebouwing
9	Dorpsstraat 65 t/m 93	ja: vleermuizen	ja	alleen bij sloop bebouwing
10	Dorpsstraat 183	nee	nee	n.v.t.
11	Schoolstraat 1	nee	nee	n.v.t.
12	Nederlandlaan (Centrum-west)	nee	nee	n.v.t.
13	Onderlangs	ja: Rietorchis	ja	bij aantasting vegetatie oeverzone vijver
14	Europaweg 5	nee	nee	n.v.t.

15	Amsterdamstraat 3	nee	nee	n.v.t.
16	Aidaschouw	nee	nee	n.v.t.
17	Europaweg / Aidaschouw	nee	nee	n.v.t.
18	Duitslandlaan 440	ja: vleermuizen	ja	alleen bij sloop bebouwing
19	Denemarkenlaan	nee	nee	n.v.t.
20	Oostwaarts (Centrum-oost)	nee	nee	n.v.t.
21	Italielaan	nee	nee	n.v.t.
22	Italielaan 33	nee	nee	n.v.t.
23	Dorpsstraat 120-132	ja: vleermuizen, Huismus, Gierzwaluw	ja	alleen bij sloop bebouwing

Daar waar sloop van bebouwing plaatsvindt is aanvullend vleermuisonderzoek nodig: twee bezoeken in de periode 15 mei-1 juli voor het vaststellen van kraam- en zomerverblijfplaatsen en twee bezoeken in de periode 1 augustus-1 oktober voor het vaststellen van paarverblijfplaatsen, conform het Vleermuisprotocol van de GAN. Voor locatie 3 (Dorpsstraat 9 t/m/ 17 en 31) geldt dat onderzoek niet nodig is bij sloop van schuren en andere objecten in de tuinen. Tevens is op veel dezelfde (maar niet alle) plaatsen onderzoek naar Huismus nodig: twee bezoeken in de periode 1 maart – 1 juni zijn hier afdoende om het voorkomen aan te tonen. Voor onderzoek naar de Rietorchis op locatie 13 wordt aangeraden om in mei een terreinbezoek te brengen.

Overige aanbevelingen

Aanbevelingen voor beheer van braakliggende terreinen

Zo lang er sprake is van de bestaande situatie kan de natuurkwaliteit in sommige, terreinen worden verhoogd door minder frequent te maaien. Het verdient aanbeveling om in de grotere terreinen vakken om de twee jaar te maaien in plaats van jaarlijks, dit om extra diversiteit in de vegetatie te krijgen en bepaalde fauna (bijvoorbeeld insecten en kleine zoogdieren) te faciliteren.

Aanbevelingen voor vogelvriendelijke bouw en terreininrichting

Vogelbescherming Nederland heeft in 2009 een netwerk opgericht van vrijwilligers die opkomen voor vogels en hun leefgebieden in de stad. Zoetermeer heeft ook zo'n stadsvogeladviseur. Zij streeft in nauwe samenwerking met Vogelwerkgroep Zoetermeer naar een goed en duurzaam contact met gemeentelijke diensten, bouwers, beleidsmakers en burgers. Men kan contact opnemen met de stadsvogeladviseur via stadsvogeladviseur@vwgzoetermeer.nl, of via de stadsecologen Johan Vos en/of Hendrik Baas.

Vleermuisvriendelijk bouwen en inrichten

Landschapsbeheer Flevoland, Zoogdierverseniging en TAUW hebben een folder ontwikkeld over vleermuisvriendelijk bouwen van huizen en andere gebouwen. Het behandelt niet alleen de simpele kasten als tijdelijke compensatie in het kader van de Flora en Faunawet, maar geeft ook een blik hoe hele wijken vleermuisvriendelijk ingericht kunnen worden. Voor vleermuizen kan veel worden gedaan als architecten, bouwondernemingen, woningbouwverenigingen en gemeenten al bij de ontwikkeling en planvorming van huizen en wijken rekening houden met vleermuizen. De folder is te downloaden via:

<http://www.landschapsbeheer.net/projecten/ruimte-voor-plant-en-dier/project/vleermuizen-en-gebouwen/72>

Bijlage: foto's van enkele onderzochte terreinen

Terrein 12 (links) Centrum-West: volledig verhard, geen natuurkwaliteit van betekenis.

Terrein 20 (rechtsboven en onder links en rechts): braakliggend, gemaaid ruigte. Kans op broedende vogels in perceelranden en wellicht ook het centrale deel in de zomer.

Literatuur

Bakker, G., R.W.G. Andeweg & M.A.J. Grutters. 2007. Beschermde en bedreigde flora en fauna gemeente Zoetermeer. bSR ecologisch advies, Rotterdam.

Vos, J & H. Szegedi (red) 2011 Veldgids beschermde planten en dieren van Zoetermeer. gemeente Zoetermeer.

Boesveld, A., A.W. Gmelig Meyling & I. van Lente. 2011. Verspreidingsonderzoek Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2010. Stichting ANEMOON. Heemstede. 36 pp.

Boesveld, A. & A.W. Gmelig Meyling, 2008. Inhaalslag Verspreidingsonderzoek. Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2007. Nauwe korfslak *Vertigo angustior*. Stichting ANEMOON. Heemstede. 37 pp.

Boesveld, A. & A.W. Gmelig Meyling, 2008. Inhaalslag Verspreidingsonderzoek. Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2007. Zeggekorfslak *Vertigo moulinsiana*. Stichting ANEMOON. Heemstede. 37 pp.

van Delft, J., A. de bruin & P. Frigge. 2011. Waarnemingenoverzicht 2010. RAVON 13 (4), 105-119.

Mostert, K. 2011. Werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland augustus 2011. Zoogdierverseniging & St. Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland, Delft.

Stichting Floron. 2011. Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora. Stichting Floron, Nijmegen.

© bureau Stadsnatuur Rotterdam | Westzeedijk 345 | 3015 AA Rotterdam

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende.
bSR kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.